

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Deres ref.:

Vår ref.: 2024/0648-1

Saksbehandler: Stig Torje Bjugn
Saksansvarlig: Hanne Lilja Falkanger

Dato: 11.12.2024

YX Norge AS - konkurranseloven § 24 - pålegg om opplysningsplikt ved foretakssammenslutninger og minoritetsserverv

Konkurransetilsynet viser til telefonsamtale med Endre Bakke Arntzen i Bull & Co Advokatfirma AS 6. desember 2024.

I samtalen orienterte Konkurransetilsynet om at det er besluttet å pålegge YX Norge AS, øvrige foretak i samme konsern, samt foretak der YX Norge AS og/eller foretak i samme konsern har felles kontroll med et eller flere andre foretak (heretter "YX"), opplysningsplikt i medhold av konkurranseloven¹ § 24 vedrørende foretakssammenslutninger og minoritetsserverv i drivstoffmarkedet.

Pålegget gjelder for foretakssammenslutninger og minoritetsserverv i alle ledd av verdikjeden for drivstoff.

Innholdet i pålegget vil utdypes nedenfor under "Nærmere om opplysningsplikten".

Bakgrunn

Konkurransetilsynet skal forby foretakssammenslutninger som i betydelig grad vil hindre effektiv konkurranse, særlig som et resultat av at en dominerende stilling skapes eller styrkes, jf. konkurranseloven § 16 første ledd. Begrepet "*foretakssammenslutning*" er definert i konkurranseloven § 17.

Konkurransetilsynet understreker at begrepet "*foretakssammenslutning*" ikke er begrenset til oppkjøp. Det avgjørende er om det skjer en varig overtakelse av kontroll, jf. konkurranseloven § 17. Eksempelvis kan inngåelse av langvarige leieavtaler og overtakelse av leieforhold medføre endringer av kontroll, og dermed være å anse som foretakssammenslutninger i konkurranselovens forstand.² Endringer av kontroll kan også skje gjennom andre former for rettigheter, avtaler eller andre midler, jf. konkurranseloven § 17.

¹ Lov 5. mars 2004 nr. 12 om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranseloven).

² Kommisjonens konsoliderte jurisdiksjonsmeddelelse (2008) OJ C95/1 avsnitt 18 og Konkurransklagenemndas

Konkurranseloven § 18 første og annet ledd pålegger meldeplikt for foretakssammenslutninger dersom de involverte foretak enkeltvis har en årlig omsetning på over 100 millioner kroner, og dersom de involverte foretak har en samlet årlig omsetning på over én milliard kroner.

Konkurransetilsynet har imidlertid hjemmel til å pålegge meldeplikt for en foretakssammenslutning under terskelverdiene, dersom tilsynet har rimelig grunn til å anta at konkurransen påvirkes eller dersom andre særlige hensyn tilsier at tilsynet undersøker saken nærmere, jf. konkurranseloven § 18 tredje ledd. Et slikt pålegg kan ikke gis senere enn tre måneder etter at endelig avtale er inngått eller kontroll ervervet.

Videre fremkommer det i konkurranseloven § 16 a at *"Konkurransetilsynet skal forby erverv av andeler i et foretak selv om ervervet ikke fører til kontroll, dersom det i betydelig grad vil hindre effektiv konkurranse, særlig som et resultat av at en dominerende stilling skapes eller styrkes."*

Det er i utgangspunktet ikke meldeplikt for erverv av andeler i et foretak der ervervet ikke fører til kontroll ("minoritetserverv"). Konkurransetilsynet kan pålegge melding for minoritetserverv, jf. konkurranseloven § 18 femte ledd. Et slikt pålegg kan ikke gis senere enn tre måneder etter at endelig avtale om erverv av andeler er inngått.

Videre har Konkurransetilsynet hjemmel til å pålegge opplysningsplikt *"for å kunne utføre sine gjøremål etter loven"*, jf. konkurranseloven § 24. Ifølge forarbeidene³ kan enhver pålegges en løpende plikt til å opplyse om endringer eller nye forhold. Opplysningsplikten gjelder alle typer saker, herunder kontroll med foretakssammenslutninger og minoritetserverv.

Konkurransetilsynet har gjort en vurdering av om det er nødvendig å forlenge perioden med opplysningsplikt for de drivstoffaktørene som er pålagt dette, samt om det er nødvendig å pålegge YX tilsvarende opplysningsplikt. I denne vurderingen har tilsynet spesielt sett hen til om det har vært endringer i markedet som tilsier at opplysningsplikt ikke lenger er nødvendig, samt en vurdering av YX sin markedsstilling. Basert på en slik vurdering har tilsynet kommet til at det fortsatt er nødvendig å innhente informasjon om foretakssammenslutninger i drivstoffmarkedet som ikke er meldepliktige etter konkurranseloven § 18 første og annet ledd, for å kunne vurdere om det er aktuelt å pålegge meldeplikt etter bestemmelsens tredje ledd.

Videre vurderer tilsynet at det fortsatt er nødvendig å innhente informasjon om minoritetserverv i drivstoffmarkedet for å kunne vurdere om det er aktuelt å pålegge meldeplikt etter konkurranseloven § 18 femte ledd. Tilsynet har kommet til at YX sin markedsstilling tilsier at det er nødvendig å pålegge YX tilsvarende opplysningsplikt som de øvrige drivstoffaktørene som er pålagt dette. I det følgende redegjøres det nærmere for hvorfor YX pålegges en slik opplysningsplikt.

YX er en betydelig aktør i det norske markedet for salg av drivstoff.

Konkurransetilsynet konkluderte i vedtak V2015-29 St1 Nordic Oy – Smart Fuel AS med at konkurransen i drivstoffmarkedet var vesentlig begrenset. Bakgrunnen for dette var blant annet at markedet var konsentrert, at markedsforholdene la til rette for koordinering og at aktørene i markedet etter tilsynets oppfatning koordinerte sin markedsadferd. Siden den gang har det skjedd endringer i markedsandeler og prismønstre i drivstoffmarkedet. Tilsynet har også fattet vedtak om avhjelpende tiltak mot Circle K Norge AS og YX Norge AS (V2020-26 og V2020-27) og godkjent foretakssammenslutningen mellom YX Betjent AS og Best Stasjon AS (sak 2024/0017). Tilsynet finner fremdeles basert på sin markedsobservasjon at konkurransen i markedet ikke er velfungerende, og at markedsforholdene legger til rette for koordinering.

vedtak V05-2021 – 22. desember 2021.

³ Ot.prp. nr. 6 (2003-2004) side 144 og 235, og Prop. 75 L (2012-2013) side 72.

I lokale markeder kan selv en foretakssammenslutning mellom YX og en enkelt stasjon i betydelig grad hindre effektiv konkurranse, jf. konkurranseloven § 16. Oppkjøp av enkeltstasjoner i lokale markeder vil også kunne medføre svekket nasjonal konkurranse. Videre vil YX' minoritetsserverv, eksempelvis i en mindre kjede eller et foretak i andre deler av verdikjeden for drivstoff, i betydelig grad kunne hindre effektiv konkurranse.

På bakgrunn av omsetningsverdiene knyttet til den enkelte bensinstasjon vil foretakssammenslutninger i lokale markeder normalt ikke være meldepliktige etter konkurranseloven § 18 første og annet ledd. Videre er ikke minoritetsserverv meldepliktig etter konkurranseloven. For at Konkurransetilsynet fortsatt skal kunne føre et effektivt tilsyn med konkurransen i drivstoffmarkedet, anser tilsynet det som nødvendig å pålegge YX opplysningsplikt om foretakssammenslutninger som er unntatt meldeplikt etter konkurranseloven § 18 annet ledd og for minoritetsserverv.

Den lovpålagte meldeplikten etter konkurranseloven § 18 første og annet ledd berøres ikke av opplysningsplikten i dette brev.

Nærmere om opplysningsplikten

Opplysningsplikten gjelder for perioden 1. januar 2025 og frem til 31. desember 2026.

Pålegget om opplysningsplikt gjelder for samtlige foretakssammenslutninger der YX⁴ varig overtar kontroll over eller fusjonerer med, et eller flere andre foretak i verdikjeden for drivstoff, jf. konkurranseloven § 17. Pålegget gjelder videre for alle minoritetsserverv i verdikjeden for drivstoff, selv om ervervet ikke fører til kontroll, jf. konkurranseloven § 16 a.

Pålegget gjelder ikke for foretak hvor YX Norge AS eller foretak i samme konsern kan utøve felles kontroll, men hvor YX Norge AS eller foretak i samme konsern ikke har tilstrekkelig myndighet til å påse at opplysningsplikten kan oppfylles i tråd med dette pålegget, forutsatt at YX har informert Konkurransetilsynet skriftlig om dette gjennom opplysninger om hvilke(t) foretak det gjelder.

YX plikter å opplyse om foretakssammenslutningen eller minoritetsservervet så snart som mulig og senest innen tre virkedager etter at endelig avtale er inngått eller kontroll ervervet. Fristen for å inngi opplysningene løper fra det først inntrufne tidspunktet.

Opplysningsplikten innebærer at YX skal inngi en beskrivelse av foretakssammenslutningen eller minoritetsservervet, herunder skal det som et minimum angis hvem som er parter og tidspunkt for inngåelse av endelig avtale, samt tidspunktet for gjennomføringen av foretakssammenslutningen eller minoritetsservervet.

I tilfeller hvor Konkurransetilsynet mottar opplysninger i medhold av gjeldende pålegg vil tilsynet, senest innen 15 virkedager etter at opplysningene er mottatt, varsle YX dersom pålegg om meldeplikt etter konkurranseloven § 18 tredje og/eller femte ledd kan bli aktuelt.

Konkurransetilsynet anser at opplysningsplikten som pålegges ikke vil være uforholdsmessig overfor YX.

Det gjøres for ordens skyld oppmerksom på at enhver plikter å gi konkurransemyndighetene de opplysningene disse myndighetene krever for å kunne utføre sine gjøremål etter loven, jf. konkurranseloven § 24. Et foretak som unnlater å etterkomme pålegg etter § 24 eller som oversitter frister i slike pålegg kan sanksjoneres med overtredelsesgebyr, jf. konkurranseloven § 29 første ledd bokstav c. Pålegg om å gi opplysninger kan påklages innen tre dager dersom klageren mener å ikke ha plikt eller lovlig tilgang til de opplysningene som det anmodes om,

⁴ YX Norge AS, øvrige foretak i samme konsern, samt foretak der YX Norge AS og/eller foretak i samme konsern har felles kontroll med et eller flere andre foretak

jf. forvaltningsloven⁵ § 14. En eventuell klage stiles til Konkurransklagenemnda, men sendes Konkurransetilsynet.

Forvaltningens saksdokumenter er som hovedregel offentlige, jf. offentleglova⁶ § 2 første ledd. Konkurransetilsynet har imidlertid taushetsplikt om drifts- og forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den opplysningen angår, jf. offentleglova § 13 og forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2. Heller ikke parter i en sak vil ha krav på å gjøre seg kjent med slike opplysninger, jf. forvaltningsloven § 19. Opplysninger dere mener skal unntas offentlighet og partsinnsyn, bes merket tydelig.

Spørsmål kan rettes til Stig Torje Bjugn, telefon 55 59 75 08 og e-post stbj@kt.no, eller Hanne Falkanger, telefon 55 59 75 72 og e-post hafa@kt.no.

Med hilsen

Hanne Lilja Falkanger
fungerende nestleder

Dokumentet er elektronisk godkjent.

⁵ Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).

⁶ Lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova).